

Використання енергозберігаючих технологій в країнах ЄС: досвід для України

Висновки та рекомендації. <...> 1. ЄС у питанні забезпечення енергетичної безпеки досяг певних успіхів в оптимізації відносин усередині альянсу. Розроблені і введені в дію правові документи покращують енергетичний клімат Західної, Центральної і Південно-Східної Європи. Разом з цим, існуючі відмінності між державами ЄС не дозволяють цій організації проводити єдину, всебічну енергетичну політику, передусім у відносинах з експортерами енергоносіїв.

2. У цих умовах енергетична політика може мати обмежений характер і торкатися лише питань подальшої оптимізації енергопостачання усередині союзу: розвитку інфраструктури; оптимізації цінової політики; встановленню регіональних норм енерговитрат у житлово-комунальній сфері, транспорті; створенню енергоефективних і енергозберігаючих приладів широкого вжитку; розробки новітніх, ефективніших джерел енергетики. Курс на економію енергоресурсів в умовах ринку стимулювати енергоефективну політику у промисловому і сільськогосподарському виробництві.

3. Єдина всебічна енергетична політика ЄС можлива лише за умов функціонування економік не як національних, а як єдиної економіки альянсу, як наддержави з усіма наслідками щодо функціонування фінансової системи, збору податків, формування річного бюджету для об'єднання в цілому, регіонів, територій і міст зокрема, обмеження діяльності монополій. Певним кроком у цьому напрямі є створення єдиної електроенергетичної системи.

4. Енергетична політика країн ЄС у сфері енергозбереження доводить свою ефективність і тому має бути використана нашою державою. Реалізація програм енергозбереження потребує зміни алгоритму роботи в організаційній, фінансовій, правовій та інформаційній сферах.

5. Енергетична політика в державі повинна виходити з необхідності забезпечення надійності енергопостачання та його доступності для громадян країни. Порушення балансу цих принципів неминуче призводить до краху всієї політики.

6. Організаційно енергозбереження може бути упроваджено за умови безпосередньої зацікавленості споживача в ефективному використанні енергії. Така зацікавленість найкраще себе виявляє, коли споживач енергії може впливати на елементи енергозбереження (теплогенеруючі станції, тепломережі, будівлі). А це потребує оптимізації системи власності, наприклад, у Данії.

7. Ефективне енергозбереження має місце тоді, коли у країні створений ефективно діючий орган, який розробляє енергетичну політику, консультує

уряд, розробляє правові документи, контролює їх виконання, надає необхідну допомогу фірмам і окремим громадянам у реалізації енергоефективної роботи. У цьому відношенні найкращий досвід має Німеччина.

8. Енергозбереження потребує значних капіталовкладень, а тому повинно здійснюватися поетапно державою та приватними структурами, відносно до яких проводиться політика сприяння інвестиціям. Правові документи повинні стати дійовим засобом регулювання ефективного споживання енергії та формування відповідного свідомого відношення до енергозбереження. Правові документи діють тоді, коли вони охоплюють усю сферу питань, пов'язаних з використанням енергії й опираються на системний контроль. Економічний механізм впровадження енергозберігаючих технологій у ЖКК і будівництві житла повинен включати звільнення від податку на прибуток інвестицій, які направляються на заощадження палива і енергію, прискорену амортизацію енергозберігаючого обладнання, фінансова підтримка енергозберігаючих технологій такими заходами як лізинг енергоефективного обладнання, пільгові кредити.

9. Енергозабезпечення має здійснюватися по всій технологічній ланці: виробництво енергії, транспортування, розподіл, споживання. Перспективним напрямком зниження енерговитрат у сфері генерації енергії є будівництво парогазових установок з ККД 50–60 %, енергоблоків із суперкритичними параметрами, встановлення котлів із циркулюючим шаром, парогенераторних установок (ПГУ) із спаленням вугілля під тиском, ПГУ з газифікацією вугілля, гібридних установок із паливними елементами.

10. Суттєве покращення енергозабезпечення можливе за умови реалізації перспективних технологічних проектів, а саме:

- будівництво новітніх конструкцій вітроагрегатів мережевої та автономної вітроенергетики з урахуванням найбільш сприятливих вітрових умов України;

- розширення сфери і збільшення обсягів використання сонячної енергії та енергії геотермальних джерел для вироблення електроенергії та забезпечення тепlopостачання;

- використання гідроенергії малих річок шляхом реконструкції існуючих, відбудови порушених та будівництва нових малих ГЕС;

- розширення будівництва так званих будинків з пасивною системою енергозбереження. Впровадження у комунально-житловій сфері державних стандартів енергозбереження;

- широке впровадження нових систем утилізації енергії у технічних системах водопостачання;

- виробництво моторного палива з добавкою кислотомістких спиртових домішок до бензинів і використання протизносних присадок до мастил двигунів внутрішнього згорання;
- використання викидного енерготехнологічного потенціалу підприємств, які працюють на попутному газі;
- впровадження комбінованих когенераційних енергетичних систем у комплексі із системами акумуляції енергії;
- будівництво біогазових комплексів для отримання біогазу із відходів сільськогосподарського виробництва, відходів підприємств комунальної сфери, лісового господарства. Використання досвіду створення енергетичних плантацій на базі рослин, що мають швидкий ріст та впровадження технологій перероблення отриманої біомаси у ефективні енергоносії;
- створення мережі підприємств з переробки побутового сміття з метою його утилізації, переробки твердих побутових відходів та отримання теплової чи електричної енергії;
- розробка та вдосконалення нормативно-правової і методологічної бази щодо ефективного використання місцевих ресурсів отримання та збереження енергії. Стимулювання покращення технології видобутку, оброблення та використання торфу. Впровадження досягнень логістики у комплекс заходів з видобування, перероблення, доставки та використання місцевих видів палива (*Шевченко В. «Використання енергозберігаючих технологій в країнах ЄС: досвід для України». Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень (<http://www.niss.gov.ua>).*